

Krever oppgjør med kristen islamfrykt

Vårt Land - 27.08.2011 - Side: 8

Forfatter: Turid Sylte

Har kirken og kristenfolket bestått prøven når det gjelder å demme opp for fremmedfientlighet og islamofobi? spør Harald Olsen i Vårt Land 19.08.11 Oddbjørn Leirvik er professor i interreligiøse studier ved Universitetet i Oslo, og var en av grunnleggerne av Kontaktgruppa for Mellomkirkelig råd i Den norske kirke og Islamsk Råd Norge som ble opprettet i 1993. Er muslimene ute etter å ta over makten? Frykten for islam og muslimsk innflytelse tok over for frykten for kommunismen etter Sovjetunionens fall i 1991, mener Oddbjørn Leirvik, professor i interreligiøse studier. Det var også da begrepet «ikke-vestlig» begynte å bli brukt, påpeker han.

Professor Oddbjørn Leirvik tror 22. juli har vært en vekker som viser at kristne og muslimer har en felles utfordring i å bremse vold og hatefull tale.

Etter 22. juli har mange diskutert om islamfrykten gror ekstra godt i kristne miljøer.

- Det som er det grunnleggende problemet her, er at det er helt meningsløst å snakke om at vi har noe å frykte fra muslimene som en samlet gruppe som har en slags felles agenda, sier Oddbjørn Leirvik, professor i interreligiøse studier ved Universitetet i Oslo.

Han mener det er viktig å ta på alvor at det norske samfunnet som Europa ellers er i dyp forandring, og at det alltid vil skape frykt hos noen. Han mener at 22. juli har vært en vekker.

- Kristne og muslimer må ta tak i de tvilsomme tendensene som finnes i de religiøse miljøene som har med hatefull tale og i verste fall vold å gjøre. At det er en felles utfordring tror jeg mange er blitt kritisk klar over nå etter terrorangrepene.

Fotfolk mot ledere. Det finnes få tall på hvor stor frykt det er blant kristne for at «muslimene tar over» eller vil innføre strenge sharia-lover. Men Leirvik mener det er liten tvil om at islamfrykten finnes i kristne miljøer.

Allerede i 1997 gikk 27 ledere i kristne kirker og organisasjoner ut med en felles uttalelse mot muslimfrykt, etter at Frp hadde advart mot muslimenes angivelige planer om å ta over landet.

- Det er slående hvor samstemte de kristne lederne har vært i å advare mot muslimfrykt. Men det speiler samtidig en erkjennelse av at dette er et problem som en er nødt til å ta tak i, sier Leirvik.

Han er ikke enig med debattant Harald Olsen som i et innlegg i Vårt Land nylig sa at de

lavkirkelige og frikirkelige lederne særlig har sviktet. I 2004 gikk kirkeledere ut mot islamofobi på nytt, etter talen Frp-formann Carl I. Hagen holdt i -menigheten Levende Ord. Leirvik påpeker at et bredt spekter av kristenledere gikk ut, inkludert Åge Åleskjær og Aril -Edvardsen. Men det betyr ikke at lederne har alle med seg, -understreker Leirvik.

- I hele Kristen-Norge finner du en spenning mellom fotfolket og lederne, sier han.

Europeiske undersøkelser. Olav Elgvin, forsker i Fafo, understreker også at bildet er sammensatt. Han viser til europeisk forskning som viser at de som definerer seg som kristne er mer kritiske til muslimer og innvandring enn andre. Samtidig finnes det studier som tyder på at de mest aktive kristne, som ofte deltar på gudstjenester, derimot viser større åpenhet overfor innvandring og muslimer.

- Selv kan jeg tenke meg at en del kristne har større forståelse for muslimers tro, sier Elgvin.

Han tolker forskningen slik at kristendommen fungerer som en del av den nasjonale identiteten for de innvandringskritiske kristne. De kan oppleve at den kristne kulturtradisjonen blir truet av innvandrere og muslimer, og blir derfor mer kritiske, påpeker han.

Leirvik mener islamfrykten til dels henger sammen med sterk støtte til Israel, og også finnes i miljøer som henter inspirasjon fra det nye kristne høyre i USA.

- Da snakker vi ikke bare om israelsvennskap, men støtte til den ytterste høyresida i Israel, koblet med et fiendebilde av -islam, forsvar for tradisjonelle familieverdier og ofte også sterk skepsis mot statsmakta, spesielt i amerikansk sammenheng, sier han.

- Er det mulig å si hvor stort nedslag det nye kristne høyre har i Norge?

- Nei, men det er noe vi bør se på, hvor store disse strømdragene er.

Leirvik mener at det tydeligste talerøret for det nye kristne høyre, er avisen Norge Idag, som i 2010 hadde et opplag på 10.691.

Ungdom i Oppdrag-bøker. En annen faktor som har interessert Leirvik, er bøkene skrevet av Mark Gabriel. Ungdom i Oppdrags forlag Prokla-Media har gitt ut tre av hans bøker på norsk. Til sammen er bøkene solgt i nærmere 18.000 eksemplarer, opplyser tidligere forlagssjef Reidar Skaiaa.

Forlaget omtaler Gabriel som tidligere imam og professor i -islamsk historie og religion ved det mest prestisjetunge universitetet i araberverdenen, Al-Azhar i Kairo. Han ble så kristen, og har gitt ut flere bøker om islam i USA. Mest solgt i Norge er boka Islam og terrorisme fra 2003 med 10.500 eksemplarer.

- Noe av det som kjennetegner disse bøkene, er konspirasjonsteorier om at muslimer

bruker alle virkemidler for å ta over herredømmet. Boka Islam og terrorisme har flere passasjer der Gabriel advarer mot at tilsynelatende vennligsinne muslimere bruker løgn som et dekke for sine egentlige hensikter, sier Leirvik.

Frp-kilde. Carl I. Hagen henviste til boka som en god kilde til islam i en debatt på TV-programmet «Holmgang» i 2004. Skaiaa opplyser at alle stortingsrepresentantene som tok imot, fikk boka Islam og terrorisme gratis.

- Hagen har lest boka, det er det ikke tvil om. Han har rett i at Gabriel er en mann som vet hva han snakker om, sier Skaiaa.

Forlagsredaktøren har fått mange tilbakemeldinger på -boka, og sier at 98 prosent uttrykte at de likte den. Han vil ikke si noe om han har inntrykk av at mange i kristne miljøer frykter islamsk innflytelse.

- At islamister vil erobre -Europa, er ikke ukjent. Men jeg vil ikke ta noen stilling til det. Jeg håper det blir en kristen vekkelse blant muslimer. Det er det vi ber for her, sier Skaiaa.

Han mener at boka ikke skaper frykt for islam eller muslimer.

- Da jeg vurderte å gi ut -boka, var jeg veldig skeptisk da jeg leste første halvdel. Men da jeg leste slutten, sa jeg at dette kan vi gi ut, fordi den er med på å oppfordre til å elske -muslimene. Hadde den spredt hat, ville jeg ikke gitt den ut, sier Skaiaa.

- **Ikke hyggeprat.** Leirvik understreker at det globale forholdet mellom muslimer og kristne ikke er uproblematisk. Han har stått sentralt i dialogen mellom kristne og muslimer, og påpeker at det «ikke akkurat har vært hyggeprat».

- De som sier at vi ikke må gå rundt og være snille med hverandre og at vi må ha tøffere debatter, vet rett og slett ikke hva som foregår i religionsdialogen i Norge, sier Leirvik.

Han viser til at dialogen fra dag én har tatt tak i de mest sensitive spørsmålene, fra hets mot muslimer legitimert av norske politikere, til de seinere uttalelsene om vold i nære relasjoner, retten til å skifte religion, og fellesuttalelser i solidaritet med kristne i Pakistan.

- En greide til og med å få en fellesuttalelse om Israel- og Palestina-konflikten i 2004, - sier Leirvik.